

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ
ВАЗИРЛИГИ
ТАШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ

«МАТЕМАТИКА ВА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ» КАФЕДРАСИ

«ИНФОРМАТИКА ВА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ»
ФАНИДАН

РЕФЕРАТ

МАВЗУ: Elektron jadvalning asosiy elementlari.
Illovalar oynasining asosiy elementlari

Бажарди:

1-51 гуруҳ талабаси Қўзиёв М

Тошкент– 2014

Elektron jadvalning asosiy elementlari. Ilovalar oynasining asosiy elementlari

Reja:

- 1. Elektron jadvalning asosiy elementlari.*
- 2. Ilovalar oynasining asosiy elementlari.*

Tayanch iboralar: Elektron jadval. Yacheykalar, ma'lumotlar, matnli, sonli ifodalar, formulalar, matnli ma'lumotlar, sarlavha, belgi, izoxlar. Elektron jadvalning asosiy elementlari esa yacheyka va diapazonlardir. Ilovalar darchasining asosiy elementlari. Ish olib borilayotgan ekran. Menyu qatori (gorizontal menyu). MICROSOFT EXCEL ning asosiy buyruqlari. Uskunalar paneli. Nom maydoni. Holat qatori.

MICROSOFT EXCEL elektron jadvali hisoblash vositasi sifatida qaralib, iqtisodiy va moliyaviy masalalarni echishda yordam beribgina qolmay, balki har ko'ngi harid qilinadigan oziq-ovqatlar, uy-ro'zg'or buyumlari hamda bankdagi hisob raqamlari hisob-kitobini olib borishda ham yordam beruvchi tayyor dasturdir.

EXCEL elektron jadvalining asosiy elementlari

MICROSOFT EXCEL dagi barcha ma'lumotlar jadval ko'rinishida namoyon bo'lib, bunda jadval yacheykalarining (xonalarining) ma'lum qismiga boshlang'ich va birlamchi ma'lumotlar kiritiladi. Boshqa qismlari esa har hil arifmetik amallar va boshlang'ich ma'lumotlar ustida bajariladigan turli amallar natijalaridan iborat bo'lgan axborotlardir.

Elektron jadval yacheykalariga uch hil ma'lumotlarni kiritish mumkin:

- matnli;
- sonli ifodalar;
- formulalar.

Matnli ma'lumotlar sarlavha, belgi, izoxlarni o'z ichiga oladi.

Sonli ifodalar bevosita jadval ichiga kiritiladigan sonlardir.

Formulalar — kiritilgan sonli qiymatlar bo'yicha yangi qiymatlarni hisoblaydigan ifodalardir.

Formulalar har doim «=» belgisini quyish bilan boshlanadi. Formula yacheykaga kiritilgandan keyin shu formula asosida hisoblanadigan natijalar yana shu yacheykada hosil bo'ladi. Agar shu formulada foydalanilgan sonlardan yoki belgilardan biri o'zgartirilsa, EXCEL avtomatik ravishda yangi ma'lumotlar bo'yicha hisob ishlarini bajaradi va yangi natijalar hosil qilib beradi.

EXCELning asosiy ishlov berish ob'ekti hujjatlar (dokumentlar) hisoblanadi. EXCEL hujjatlari (dokumentlari) ixtiyoriy nomlanadigan va XLS kengaytmasiga ega bo'lgan fayllardir. EXCELda bunday fayllar «Ishchi kitob» deb ataladi. Ular bir Ishchi kitob ixtiyoriy sondagi elektron jadvallarni o'z ichiga olishi mumkin. Ularning har biri «ishchi varaq» deb ataladi. Ular bir ishchi varaq o'z nomiga ega bo'ladi. Ishchi kitobni hosil qilish uchun MICROSOFT EXCEL dasturini ishga tushirish zarur. Ishchi kitobning tarkib elementlaridan biri ishchi varaq, ya'ni elektron jadval hisoblanadi.

Elektron jadvalning asosiy elementlari esa yacheyka va diapazonlardir.

Yacheyka — bu jadvaldagi manzili ko'rsatiladigan hamda bir qator va bir ustun kesishmasi oralig'ida joylashgan elementdir. Yacheyka kesishmalarida hosil bo'lgan ustun va qator nomi bilan ifodalanadigan manzili bilan aniqlanadi. Masalan, A — ustun, 4 — qator kesishmasida joylashgan yacheyka — A4 deb nom oladi. Yacheykaga sonli qiymatlar, matnli axborotlar va formulalarni joylashtirish mumkin.

Bir necha yacheykalardan tashkil topgan guruh diapazon deb ataladi. Diapazon manzilini ko'rsatish uchun uni tashkil etgan yacheykalarning chap yuqori va o'ng quyi yacheykalar manzillari olinib, ular ikki nuqta bilan ajratilib yoziladi. Masalan: A1:A4

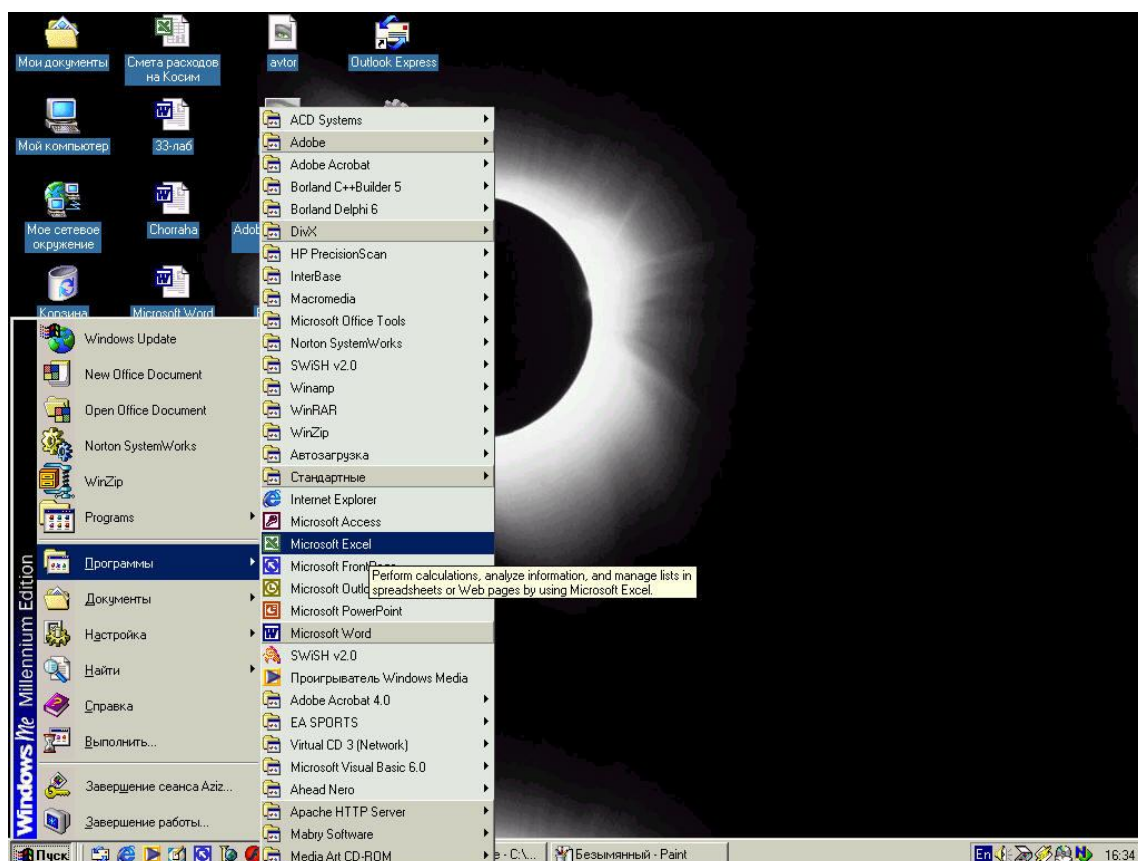
Ishchi jadvallarni ko'rib chiqishda yoki yacheykalarni bichimlashda ish olib borayotgan diapazonning manzilini bilish shart emas, lekin formulalar bilan ishlayotganda bu narsa juda muhimdir.

MICROSOFT EXCEL dasturini ishga tushirish

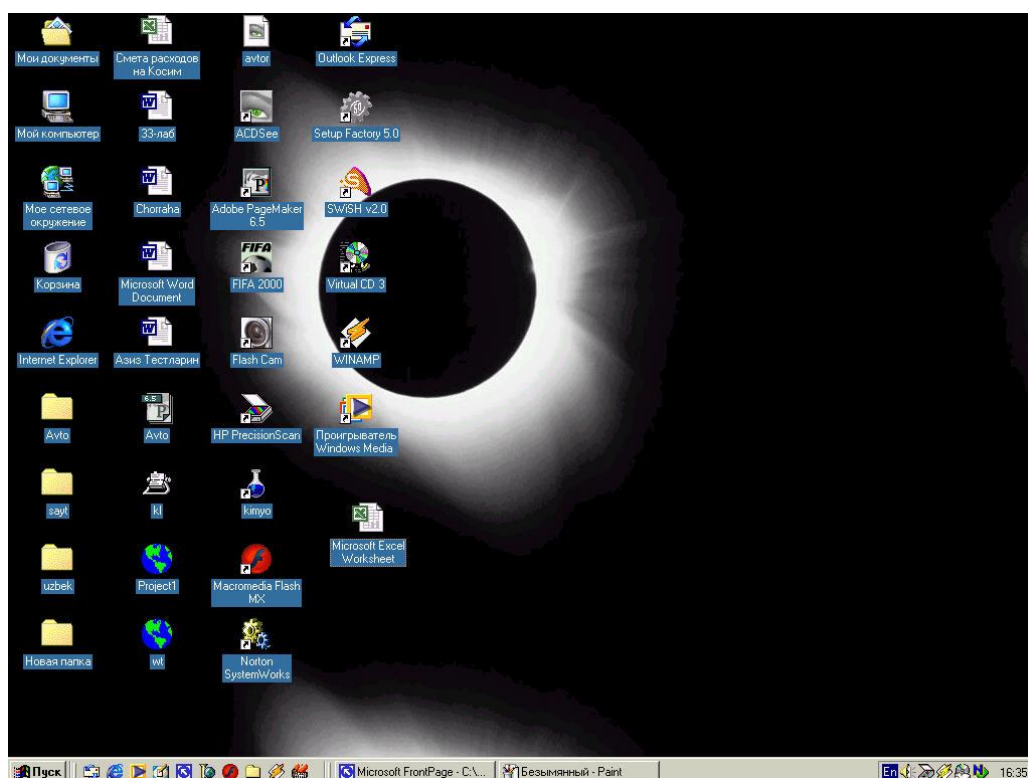
MICROSOFT EXCEL dasturini bir necha usul bilan ishga tushirish mumkin:

1. Ish stoli menyusidan quyidagilarni bajarish orqali:

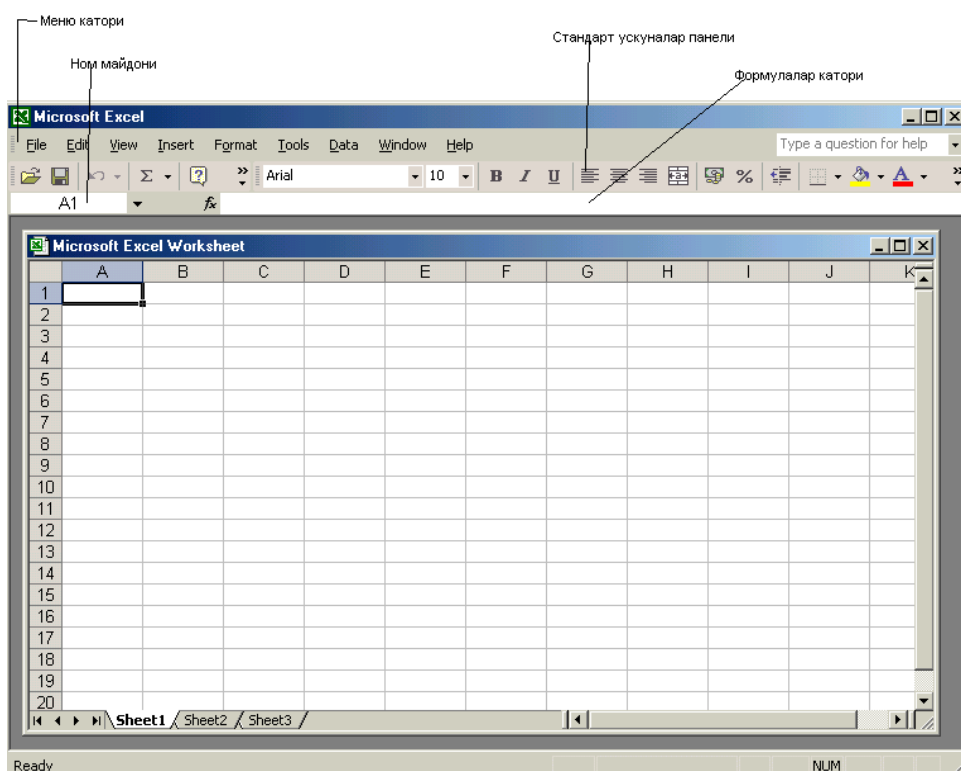
«Pusk»—«Programmo'»—«MICROSOFT EXCEL» (8.1-rasm).

2. MICROSOFT EXCEL da yozilgan ixtiyoriy hujjatni ochish yordamida (8.2-rasm), bunda EXCEL dasturi avtomatik ravishda ishga tushiriladi.

MICROSOFT EXCEL ishga tushirilgandan so'ng ekranda ikkita darcha hosil bo'ladi: ilovalar darchasi va hujjatlar darchasi (8.3-rasm).

Ilovalar darchasining asosiy elementlari

1. Sarlavhalar qatori. Bunda dasturning nomi, joriy (ayni vaqtda ish yuritilayotgan) ishchi kitobining nomi beriladi.

Shu qatorning o'ng yuqori burchagida darchaning tashqi ko'rinishini o'zgartiruvchi uchta boshqaruv tugmasi joylashgan.

1) Ish olib borilayotgan ekranni (dasturni) vaqtincha yopish. Bunda yopilgan dastur «Pusk» menyusi qatorida paydo bo'ladi.

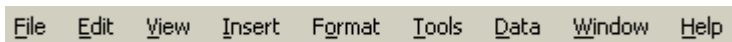
2) Ish olib borilayotgan muloqot darchasini ekranda to'liq yoki dastlabki holatga keltirish tugmasi

3) Ish olib borilayotgan muloqot darchasini yopish tugmasi

2. Menyu qatori (gorizontal menyu). Unda quyidagi bo'limlar mavjud: «Fayl» (Fayl), «Правка» (To'g'irilash), «Вид» (Ko'rinish), «Вставка» (Qo'yish), «Format» (Bichim), «Сервис» (Xizmat ko'rsatish), «Данной» (Ma'lumotlar), «Окно» (Oyna), «Справка» (Ma'lumotnoma). Ulardan biri bilan ishlash uchun qatordagi ixtiyoriy bo'lim ustiga sichqoncha ko'rsatkichini olib kelib bosiladi, natijada tanlangan bo'lim menyusi elementlari ro'yxati ochiladi. Menyo'lar bilan ishlash MICROSOFT EXCEL ning asosiy buyruqlarini berish usullaridan biri hisoblanadi.

3. Uskunalar paneli.

a) Standart uskunalar paneli buyruqlarni ko'rsatuvchi, gorizontal menyuning standart buyruqlarini takrorlovchi tugmalardan (piktogrammalar)dan iborat.

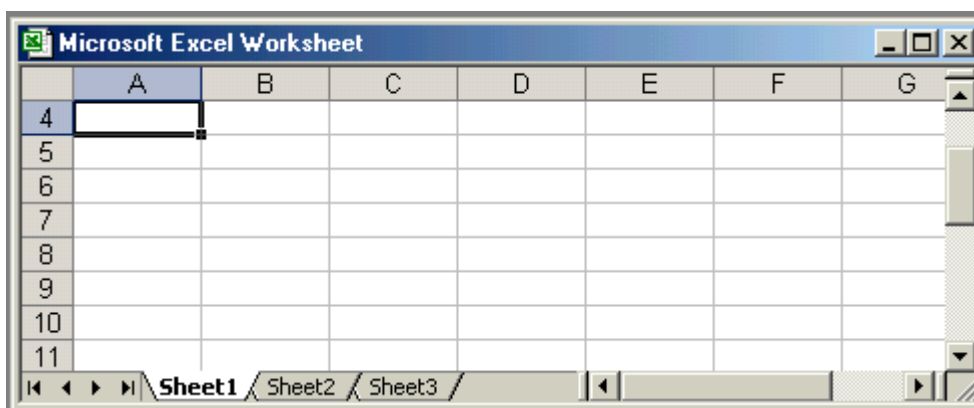
b) Bichimlash uskunalar paneli, buyruqlarni ko'rsatuvchi va kiritilayotgan axborotlarni bichimlashga imkon beruvchi tugmalardan iborat.

4. Formulalar qatori. MICROSOFT EXCEL ga ma'lumotlar kiritilayotganda barcha axborotlar, matnlar, sonlar va formulalar mana shu qatorda aks ettiriladi.

5. Nom maydoni. Bu maydonda joriy ishchi kitobning faol yacheykalarining manzili va nomi ko'rsatiladi. Nom maydoni diapazon (yacheykalar guruhi)ga yoki tanlangan yacheykaga tezda nom berish uchun ham ishlatiladi. Agar sichqoncha ko'rsatkichini nom maydonidan o'ng tomonda joylashgan strelka ustiga olib borib sichqonchaning chap tugmasini bossak, unda faol ishchi kitobidagi nomlangan yacheykalar va diapazonlarning (agar ular mavjud bo'lsa) hamma nomlarini birma-bir ko'rib chiqish mumkin.

6. Holat qatori. Unda yacheykaga tegishli turli ma'lumotlar ko'rsatiladi.

Savol va topshiriqlar:

1. EXCEL dasturi nima va nima uchun ishlab chiqilgan?
2. EXCEL da ma'lumotlar qanday ko'rinishda yoziladi?
3. Elektron jadvallar yacheykalari necha hil bo'ladi?
4. Formulalar nima va ular qayerda yoziladi?

5. EXCEL ning asosiy ish ob'ekti nima?
6. Ishchi kitob nima va u nimalarni o'z ichiga oladi?
7. EXCEL dasturini ishga tushirish usullarini aytib bering.
8. Ilovalar darchasining asosiy elementlari nimalardan iborat?
9. Uskunalar paneli necha turga bo'linadi?
10. Elektron jadvalning asosiy elementlarini aytib bering.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ahmedov A., Taylaqov N. *Informatika. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun darslik.* — T.: O'zbekiston, 2002.
2. «*Informatika va hisoblash texnikasi asoslari*» T.X.Holmatov, N.I.Tayloqov. "O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashryoti 2001 y.
3. «*Informatika va axborot texnologiyalar*» A.Sattorov. Toshkent "O'qituvchi" — 2002.
4. "Kompyuter bilan muloqotni o'rganamiz" Sh.Narimov, M.Najmiddinov. Toshkent "Moliya" — 2002 y.
5. Raxmonqulova S.I. *IBM shaxsiy kompyuterlarida ishlash.*T., UII, 1994Y
6. "Informatika fanidan amaliy mashqlar to'plami" A.Mahmudov Farg'ona 2003 y.